

Slovenska cesta 58, Ljubljana
telefon 01 300 34 20
e pošta info@odv-zb.si
www.odv-zb.si

Vlada Republike Slovenije
Janez Janša, predsednik
gp.gs@gov.si

Ministrstvo za pravosodje
mag. Lilijana Kozlovič, ministrica
gp.mp@gov.si

Št. 428/2020
Ljubljana, 8. 4. 2020

ZADEVA: Pripombe k že sprejetem interventnim zakonom za omilitev posledic epidemije COVID-19 za državljane in gospodarstvo in predlogi za ureditev nekaterih vprašanj v novem svežnju ukrepov

Spoštovani,

Odvetniška zbornica Slovenije se je seznanila z vsemi sprejetimi interventnimi zakoni, ki določajo ukrepe za omilitev posledic epidemije COVID-19. Prizadevanja države za hitro in učinkovito ukrepanje pozdravlja in podpira.

Ob tem bi želela opozoriti, da je do sedaj že podala vrsto pripomb in predlogov k predlogom intervencijskih zakonov, ki pa s strani pristojnih državnih organov še niso bili obravnavani oziroma upoštevani.

Glede na to, da je Vlada RS pristopila k pripravi novega svežnja ukrepov, Odvetniška zbornica Slovenije predlaga, da že podane predloge in pripombe Odvetniške zbornice Slovenije z dne 17. 3. 2020, 30. 3. 2020 in z dne 31. 3. 2020 ponovno prouči, prav tako predlaga, da prouči tudi v nadaljevanju navedene nove pripombe k že sprejetim ukrepom (točka I.) ter predloge za ureditev nekaterih perečih vprašanj v novem protikoronskem paketu (točka II).

I. Predlogi sprememb in dopolnitev že sprejetih intervencijskih zakonov

1. K 4. odstavku 2. člena Zakona o interventnem ukrepu odloga plačila obveznosti delodajalcev (ZIUOPOK)

Odvetniška zbornica Slovenije predlaga, da se določba 4. odstavka 2. člena ZIUOPOK popravi tako, da bo jasno, da morajo biti vse davčne obveznosti, ki so zapadle do 31. 12. 2019, poravnane do vložitve vloge (tudi če so bile poravnane v letu 2020 morebiti z zamudo). Nekatero banke namreč zadevno določbo razumejo na način, da bi morali biti davki, ki so zapadli plačilo do 31. 12. 2019, plačani do takrat (in ne do oddaje vloge). Penaliziranje zamudnikov, ki so davke za 2019 plačali v celoti pred oddajo vloge, ni upravičen in sorazmeren ukrep.

2. K 2. odstavku 22. člena in k 23. členu Zakona o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP)

Določba 23. člena ZIUZEOP bistveno krajša napotitve na čakanje na delo – časovna omejitev je do 31. maja. Odvetniška zbornica Slovenije meni, da gre za neutemeljeno poseganje v že pridobljene pravice na podlagi veljavne zakonodaje s področja pravic delavcev. Prav tako meni, da so varovalke, določene v 2. odstavku 22. člena ZIUZEOP glede upravičenih delodajalcev, protizakonite. Nov zakon namreč lahko poseže v prej sprejeti zakon, če daje več pravic, ne pa, če jih odvzame brez ustrezne obrazložitve.

3. K 2. odstavku 24. člena ZIUZEOP

Odvetniška zbornica Slovenije meni, da omejevanje dolžnosti delavca na delo 7 zaporednih dni v mesecu ni ustrezno. Delodajalec je tisti, ki bi glede na naravo dela in njegovo organizacijo moral imeti pri tem diskrecijo in uveljavljati pravico do nadomestila plače glede na dejanski čas, ko je delavec doma.

4. K 1. odstavku 33. člena ZIUZEOP

Določba ni jasna. V 1. odstavku 33. člena ZIUZEOP je zapisano drugače, kot piše v obrazložitvi k navedeni določbi zakona. V 1. odstavku 33. člena ZIUZEOP je določeno: »Za delavce iz prvega do četrtega in šestega odstavka 14. člena ZPIZ-2 so delodajalci oproščeni plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v mesecu aprilu in maju 2020«. Pri tem se lahko razume, da samo delodajalci ne plačajo prispevkov, medtem ko odtegnejo in plačajo prispevke, ki gredo iz bruto plače delavcev. V obrazložitvi je zapisano drugače – prispevki se ne plačajo (se pa odtegnejo, tako, da se neto ne poveča; znesek prispevkov ostane družbi).

Odvetniška zbornica Slovenije še pripominja, da bi morala biti enoosebna družba (d.o.o.) izenačena glede oprostitve prispevkov z delodajalcem po 33. členu ZIUZEOP, ne pa s samozaposlenimi po 38. členu ZIUZEOP. Enoosebna d.o.o., ki ima zaposlenega direktorja in zanj plačuje plačo, ne se more primerjati s samozaposleno osebo.

5. Dodatni predlog k 35. členu ZIUZEOP

Trenutna dikcija zakona penalizira tiste potencialne upravičence, ki so v kritičnem obdobju dolžni knjižiti izredne dohodke iz poslov, kot so prodaja nepremičnin, prodaje poslovnih deležev in podobno. Slednje se namreč knjiži kot prihodek, čeprav gre za priliv iz akumulacije kapitala in ne odraža redne dejavnosti. Prav tako penalizira družbe za primer, če želijo s prodajo nedonosnih sredstev družbe izboljšati svojo likvidnost. Obstoječa dikcija zakona tako vodi v ekonomsko neučinkovitost ter v potencialno stanje nelikvidnosti družb, ki se bodo sicer soočala z obvezo vračanja sredstev.

Odvetniška Zbornica Slovenije zato predlaga, da se v drugem odstavku 35. člena pri ugotavljanju zmanjšanega obsega opravljanja dejavnosti upoštevajo zgolj redni prihodki upravičenca v obeh obdobjih primerjave.

6. K 37. členu ZIUZEOP

Določba predvideva javno objavo izjave upravičenca, da dela zaradi epidemije ne more opravljati. Po mnenju Odvetniške zbornice Slovenije ni potrebe, da je navedena izjava upravičenca označena kot informacija javnega značaja.

7. K 56. členu ZIUZEOP

Navedena določba zakona zapostavlja delodajalce, ki so jim pred in po uveljavitvi izrednih razmer zboleli delavci in tiste samozaposlene delavce (tudi odvetnike), ki so zboleli pred uveljavitvijo zakona. V zvezi z njimi je bilo objavljeno, da bo nadomestilo za čas bolniškega staleža krito od prvega dne dalje in ne šele po preteku 30 delovnih dni. Ukrepi naj bi od 13. 3. 2020 veljali le za bolne in tiste ozaveščene, ki so se zaradi znakov bolezni samoizolirali. Določbo 56. člena ZIUZEOP je namreč razumeti, da OZZ krije nadomestilo za bolniški stalež od prvega dne od uveljavitve zakona dalje. Zakon tako sedaj določa, da se nadomestilo OZZ krije od uveljavitve tega zakona, pod pogojem, da je bila v bolniškem listu navedena izolacija. Pri tem pa je potrebno opozoriti, da zdravniki

po posvetu z nadzornimi zdravniki tega niso pisali, ker niso imeli dokazane okužbe. Testiranja COVID -19 pa jim tudi niso dovolili, v kolikor niso bili huje dihalno in telesno prizadeti. Vsak samozaposleni, ki ni bil hudo bolan, pa je glede na prej navedeno in ob odgovornem ravnanju ostal doma in ni delal, vse v skladu z navodili zdravnika. V bolniški list pa se mu razlog »izolacija« ni vpisal.

Odvetniška zbornica Slovenije zato predlaga, da se v 56. členu ZIUZEOP vnese dopolnitev, da se nadomestilo OZZ krije iz sredstev zavarovanja za čas od prvega dne začasne zadržanosti od dela zaradi bolezni, oziroma vsaj od 13. 3. 2020, ko so bile razglašene izredne razmere zaradi epidemije COVID-19.

8. K 10. odstavku 65. člena ZIUZEOP

Odvetniška zbornica Slovenije predlaga, da se pri navedeni določbi zakona pojasni, da prepoved izplačila dobička, nagrad za poslovno uspešnost članom posloводства in zaposlenim ter prepoved izplačevanja drugih finančnih obveznosti do nadrejenih oziroma povezanih družb ali lastnikov velja samo za čas dokler odložene obveznosti niso odplačane.

9. K 96. členu ZIUZEOP

Odvetniška zbornica Slovenije predlaga, da se moratorij nanaša le na dolžnosti uprave glede začetka postopka pred sodiščem. Vse ostale posledice insolvence pa nastopijo z insolenco in učinkujejo takoj. Ob tem primeroma opozarjamo na 34. člen ZFPPIPP, ki določa, da lahko družbe vršijo plačila samo za redno poslovanje, starih dolgov ne smejo plačevati, kar pomeni dodaten udarec likvidnosti v Republiki Sloveniji.

Odvetniška zbornica Slovenije je že v podanih predlogih amandmajev z dne 17. 3. 2020 k Predlogu zakona o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) (ZZUSUDJZ) predlagala, da se suspendira uporaba domnev insolventnosti iz 14 čl. ZFPPIPP. Pri tem še vedno vztraja.

II. Predlogi za ureditev nekaterih vprašanj v novem protikoronskem paketu

1. Problematika insolvenčnih postopkov

Odvetniška zbornica Slovenije ponovno opozarja na širšo problematiko insolvenčnih postopkov. Tako kot že navedeno prehodno, ponovno predlaga zamrznitev uporabe 14. člena ZFPPIPP (definicijo insolvence) za določen čas.

Glede insolvence prav tako opozarja, da definicija insolvence za krizo COVID - 19 ni primerna. V kolikor se ustrezno ne korigira, bo le peščica družb insolventnih. Dokler trg ne bo deloval, so vse bilance družb nepravilne in prognoze negotove. Zato smiselne prisilne poravnave pod pogoji sedanjega ZFPPIPP niso mogoče.

Odvetniška zbornica Slovenije še opozarja, da je ZFPPIPP naravnana na prejšnjo krizo, vzroki in posledice sedanje krize pa so druge, zato je nujno potrebno temu prilagoditi instrumentarij.

2. Problematika najemnin

Odvetniška zbornica Slovenije meni, da je nujno potrebno v celoti ali v znatnem delu odpustiti najemnine za tiste dejavnosti, ki se zaradi ukrepov za zajezitev širjenja virusa COVID-19 niso izvajale.

V kolikor država v tem segmentu ne bo ničesar prispevala, je treba rizik ustavitve nekaterih dejavnosti zaradi ukrepov za preprečitev širjenja virusa razdeliti med najemodajalce (lastnike nepremičnin) in najemnike. Lastniki nepremičnin, ki so jih zgradili s krediti, so namreč že upravičeni do ukrepa odloga kreditov za 12 mesecev, najemniki pa v tem delu ustreznega ukrepa še niso deležni.

Poljska je ta rizik že razdelila med najemnike in lastnike nepremičnin: 10% najemnine plačuje najemnik, 90% odpusta najemnine trpi lastnik, Avstrija pa se je odločila, da 100 % odpusta najemnin trpi lastnik nepremičnine.

Odvetniška zbornica Slovenije je sicer že podprla predlog za ureditev problematike najemnih razmerij v času epidemije v novem 598.a členu Obligacijskega zakonika.

3. Problematika izplačila nadomestila plač

Dosedanji sprejeti ukrepi predvidevajo refundacijo nadomestila plač, kar pomeni, da morajo družbe nadomestila izplačati. Problem je v financiranju izplačil nadomestil plač, saj ni likvidnosti.

Odvetniška zbornica Slovenije zato predlaga, bodisi (a) neposredna plačila nadomestil ali (b) takojšnje namensko kreditiranje takih družb. V prvem primeru družbe pripravijo obračun ter ga sporočijo neposredno državnemu izplačevalcu, ki izplača nadomestila neposredno delavcem, v drugem primeru pa komercialne banke namensko kreditirajo podjetja. Glede na navedeni predlog glede namenskega kreditiranja naj novi protikoronski zakon vsebuje ukrep, ki bo naložil komercialnim bankam, preko katerih se izplačujejo plače, da zagotovijo kreditiranje v višini, potrebni za izplačilo plač pod naslednjimi pogoji:

- 1. banka kredit odobri pod pogojem, da družba nanjo prenese terjatev na plačilo refundacije;*
- 2. o cesiji je obveščen državni izplačevalec refundacij;*
- 3. banka na podlagi obračunov nadomestila, nadomestilo izplača neposredno delavcem in predloži dokazilo o izplačilu državnemu izplačevalcu refundacij;*
- 4. država refundira banki, s čemer se kredit zapre;*
- 5. družba dolguje obresti banki (npr. 2 % letno, kar vključuje tudi stroške odobritve kredita).*

Predlagani postopek kreditiranja bi bilo potrebno tehnično urediti tako, da ustreza postopkom, kakršni so pri refundacijah.

4. Razširitev ukrepov tudi na bančne garancije, finančne leasinge, poročstva in druge finančne terjatve

Odvetniška zbornica Slovenije predlaga, da se že sprejeti ukrepi v ZIUOPOK razširijo tudi na bančne garancije, finančne leasinge, poročstva in druge finančne terjatve (20.a člen ZFPPIPP).

5. Razširitev ukrepov tudi na druge finančne institucije

Odvetniška zbornica Slovenije predlaga, da se ukrepi razširijo tudi na druge finančne institucije in finančne družbe, vključijo naj se tudi finančne obveznosti do DUTB, MF/MGRT/SPS (državne pomoči in druge spodbude, ki so bile dane v obliki posojil).

6. Določitev osnove za samozaposlene

Odvetniška zbornica Slovenije meni, da bi se morala osnova za prispevke samozaposlenih, tudi odvetnikov, za leto 2020 odmeriti glede na osnovo, ki jo bodo zavezanci dosegli v aprilu in maju 2020. To sicer že velja za akontacijo dohodnine, zato ni razloga, da navedeno ne bi veljalo tudi za prispevke.

Lep pozdrav.

Mag. Roman Završek
predsednik

Priloge:

- *predlog amandmajev OZS z dne 17. 3. 2020*
- *pripombe in predlogi OZS z dne 30. 3. 2020*
- *pripombe in predlogi OZS z dne 31. 3. 2020*